

Markedsfordeling for salg af bøger i Danmark

Et ikke-afslutteligt notat, den 7. september 2011

Indhold:

Om notatet	1
Indledning.....	2
Skøn over markedsfordeling	2
Statistikker.....	3
Bogbarometret.....	5
2010 og 2011, 1. kvartal - Forlagenes salg	5
Relativ fordeling på salgskanaler i Bogbarometret 2010-11, 1. kvartal.....	6
2009 og 2010 - Forlagenes salg.....	7
Relativ fordeling på salgskanaler i Bogbarometret 2009-10.....	8
2008 og 2009 - Forlagenes salg.....	9
Relativ fordeling på salgskanaler i Bogbarometret 2008-09.....	10
Skøn over markedsandele i forbrugerpriser ud fra Bogbarometret.....	11
2007 og 2008	11
2008 og 2009	11
2009 og 2010.....	11
2010 og 2011, 1. kvartal.....	12
Danskerne Bøgekøb	13
Svar fordelt på salgskanal (februar 2001 – august 2011).....	14
Forlagsstatistikken.....	15
Fordeling 1980 - 1999	15
Fordeling 2000-2007	16

Om notatet

Ingen ved præcist, hvor mange bøger der sælges i Danmark, og vi er ofte upræcise, når vi taler om "det danske bogsalg". De mest anvendte tal har hidtil været den totale bogomsætning og danske forlags afsætning fra Forlæggerforeningens Forlagsstatistik. Ved nøjere øjesyn viser det sig imidlertid, at "den totale bogomsætning" var et skøn over detailværdien af salget af danske forlags bøger, og at danske forlags afsætning ikke svarede til danskernes (private, virksomheder og institutioner) samlede bogkøb.

For at nævne et par eksempler, så medtog Forlagsstatistikken ikke danske forbrugeres køb af bøger i udlandet, eller danske butikkers salg af udenlandske bøger, hvilket vil være nødvendigt for at skønne over *danskernes bogkonsum* eller over *bogbranchens salg af bøger*. Forlagsstatistikken medtager derudover danske forlags eksportsalg, men ikke detailhandelens eksport af danske bøger, som ikke har noget at gøre med *danskernes bogkonsum*.

Når det er så svært at få en rigtig opgørelse af det danske bogsalg, så kan det ikke undre, at det er endnu vanskeligere at få en 'rigtig' opgørelse over, hvem der sælger hvor mange bøger. Dette notat samler derfor informationer fra de eksisterende kilder, så læseren får et grundlag til at foretage sine egne vurderinger af de forskellige tal, som citeres i debatten.

Notatet kan ikke afsluttes, da der hele tiden kommer nye opgørelser, og det derfor skal revideres. Notat bygger meget på andres materiale, så notatet må gerne citeres, men kun med tydelig kildeangivelse.

Indledning

1. Vi kender ikke den *rigtige* markedsfordeling, fordi
 - a. Bogmarkedet er et miks af dansk og udenlandsk.
 - b. Bogmarkedet er et miks af køb i DK og i udlandet.
 - c. Ingen statistik kan dække dette spænd, og den, vi har, dækker kun dele af markedet eller blander kategorierne. Derfor kan man kun skønne over den egentlige fordeling.

Skøn over markedsfordeling

Af ovennævnte grunde findes der ikke nogen endelig statistik over markedsfordelingen på det danske bogmarked - forstået som det samlede køb af bøger, som danske forbrugere, institutioner og virksomheder foretager.

Den eksisterende statistik giver dog grundlag for at foretage et par skøn over markedsfordelingen.

Det første gælder *salget af danske forlags udgivelser* og er baseret på Bogbarometret (se side 5ff.). I den statistik kan man umiddelbart se, hvordan langt størstedelen af danske forlags afsætning (dvs. salget opgjort i styk) er fordelt på tre hovedkanaler. Den fordeling er det bedste bud på afsætningens fordeling, fordi det er rimeligt at antage, at der ikke er nogen væsentlige ændringer i detailhandelens lagerføring fra år til år. Samt at den i statistikken manglende forlagsafsætning (som anslås til at være mindre end 15 %) nogenlunde er fordelt på samme måde, som den del, der er med.

Der er imidlertid en del forskel på salget opgjort i styk og i forbrugerpriser. For at komme fra det første til hvor meget publikum har betalt for bøgerne, og hvor de har betalt, så er det nødvendigt at lave en kalkule over detailhandlernes bruttoavancer. Hvis man lægger en sådan beregnet bruttoavance til forlagsomsætningen, så fremkommer den følgende markedsfordeling.

Danske forlags udgivelser, salget fordelt på salgskanaler

	2009		2010	
	Afsætning	Omsætning	Afsætning	Omsætning
Boghandel (fysiske butikker såvel som internetboghandler)	45%	58%	46%	61%
Anden detailhandel	25%	16%	30%	14%
Direkte til kunderne	30%	26%	24%	25%

Kilde:

Afsætning: Bogbarometret 2010 (se side 8)

Omsætning: Egne beregninger på grundlag af Bogbarometret for 2010.

Det andet skøn omfatter *private danskeres samlede køb af bøger* (danske og udenlandske, nye og brugte). Det skøn er væsentligst baseret på undersøgelsen Danskernes Bogkøb (se side 13) og suppleret med anden viden om de gennemsnitlige udsalgspriser i de forskellige salgskanaler.

Af hensyn til den store usikkerhed er her afrundet til hele 5%-intervaller:

Det private bogkøb i Danmark fordelt på salgskanal (forbrugerpriser)

Fysisk boghandel	60 %
Bogklub	10 %
Supermarked/varehuse/kiosker	10 %
Internet	20 %
Andre sælgere	5 %

Kilder:

Danskernes Bogkøb, primært de seneste fire undersøgelser, november 2010 – august 2011, BookScan.dk og Bogbarometret.

Statistikker

Der findes to aktuelle statistikker om markedsfordelingen på det danske bogmarked:

- a. **Bogbarometret** fra Forlæggerforeningen:
 - i. Kvartalsstatistik med rimelig kort produktionstid.
 - ii. Opgør såvel kroner som styk.
 - iii. Siden 2008 (2007, jf. nedenfor) oplyses det, at Forlæggerforeningen vurderer, at Bogbarometret er baseret på et større grundlag end den tidligere Forlagsstatistik. Det anføres, at statistikken omfatter "mere end 85 % af den samlede forlagsomsætning" (Bogmarkedet nr. 16 2010 og 6 2011).
 - iv. Blanding af forbrugersalg og engrossalg (dvs. salg til brutto- og nettopriser).
 - v. Analyserer ikke systematisk markedsandele på forbrugerprismiveau. Sidste offentliggjorte skøn er for 2008 (i notat af 3.3.2009).
 - vi. Inddrager ikke udenlandske bøger.
 - vii. Påbegyndt i 2001. Databrud først i 2004 og i 2008 (dvs. fra 2007, da sammenligningstal blev ajourført), se noterne i <http://www.danskeforlag.dk/download/pdf/080aaiak000.pdf> Dertil databrud i 2010 (med sammenligningstal for 2009) hvor bogklub som salgskanal og bogklubbøger som genre blev opgivet.
 - viii. Offentliggjort til og med 1. kvartal 2011, trykt i Bogmarkedet nr. 11 2011 På internettet til og med 1. kvartal: http://bogmarkedet-ny2.inforce.dk/graphics/statistik/Bogbarometer/Bogbarometer%202011/Bogbarometer_2011_1.kvt..pdf
 - ix. På Forlæggerforeningens hjemmeside findes et lidt mere fyldigt notat om Bogbarometret 2008 af 3.3.2009: <http://www.danskeforlag.dk/download/pdf/184aiak008.pdf>
- b. **Danskernes Bogkøb (tidl. IFKA-undersøgelserne)** (for Boghandlerforeningen og Forlæggerforeningen):
 - x. Kvartalsvise markedsundersøgelser af det private bogkøb.
 - xi. Baseret på interviews med et repræsentativt udsnit af voksne på 1.200 respondenter.
 - xii. Undersøgelserne blev indtil maj 2009 gennemført af IFKA – Institut for Konjunktur-Analyse. I sommeren 2009 fusionerede IFKA med Catinét til Catinét-IFKA, der gennemførte undersøgelserne til og med maj 2010. Aktiviteterne fra Catinét-IFKA blev derefter overtaget af Voxmeter.
 - xiii. Afdækker, hvor det sidste bogkøb indenfor de seneste 12 måneder er foretaget.
 - xiv. Ingen opgørelse af forbrugernes samlede bogkøb, hverken i kroner eller antal.
 - xv. Omfatter køb såvel i DK som i udlandet.
 - xvi. Omfatter alle slags bøger uanset oprindelse (således også brugte og udenlandske).
 - xvii. Påbegyndt november 2000. Mht. markedsandele er der databrud i august 2007, jf. noten på side 13.
 - xviii. Seneste undersøgelse august 2011.

- xix. Seneste offentliggørelse vedr. undersøgelsen i maj 2009
http://bogmarkedet-ny.inforce.dk/graphics/Statistik/IFKA/IFKA%202009/IFKA_2009_maj.pdf

Derudover findes en afsluttet statistik, som stadig indeholder relevant historisk information (til og med 2007):

c. **Forlagsstatistikken** fra Forlæggerforeningen:

- xx. En årlig statistik, der havde lang produktionstid.
- xxi. Opgjorde forlagenes omsætning såvel i kroner som i styk.
- xxii. Var baseret på frivillige indberetninger fra medlemmer af Forlæggerforeningen. Dog blev der inddraget yderligere oplysninger ifm. med statistikkens skøn over totalmarkedets størrelse. Men disse oplysninger blev ikke brugt ifm. statistikkens afsnit om markedsfordelingen.
- xxiii. Omfattede en høj procentdel af den danske bogproduktion:
"Forlæggerforeningens medlemmer anslås at stå for omkring 80 % af den samlede bogomsætning.
Omkring halvdelen af foreningens medlemmer har givet oplysning om deres omsætning i 2007, men de repræsenterer omkring 90 % af foreningens medlemmers samlede omsætning."
Statistisk rapport over bogåret 2007, Forlæggerforeningen september 2008)
- xxiv. Blanding af forbrugersalg og engrossalg (dvs. salg til brutto- og nettopriser).
- xxv. Uden forsøg på at analysere markedsandele på forbrugerprisniveau.
- xxvi. Uden forsøg på at inddrage udenlandske bøger ifm. markedsandele.
- xxvii. Offentliggjort til og med 2007 og derefter ikke videreført, se det sidste notat:
<http://www.danskeforlag.dk/download/pdf/083aiaf015.pdf>

Bogbarometret

2010 og 2011, 1. kvartal - Forlagenes salg

2010-1.kvt.

Forlagenes omsætning

mill.kr.	Skønlitter	Faglitterat	Skole/lære	Børne&Ur	Elektron	I alt
Boghandel	60	98	30	36	6	230
Udland	1	2	1	0	0	4
Andre	36	11	0	7	2	56
Direkte til slut	38	31	52	10	4	135
I alt	135	142	83	53	12	425
I alt forhandlere	97	111	31	43	8	290

2010-1.kvt.

Forlagenes afsætning

t.bind	Skønlitter	Faglitterat	Skole/lære	Børne&Ur	Elektron	I alt
Boghandel	889	1.004	232	529	40	2.694
Udland	13	14	5	5	1	38
Andre	818	239	2	276	68	1.403
Direkte til slut	379	227	536	152	43	1.337
I alt	2.099	1.484	775	962	152	5.472
I alt forhandlere	1.720	1.257	239	810	109	4.135

2011-1.kvt.

Forlagenes omsætning

mill.kr.	Skønlitter	Faglitterat	Skole/lære	Børne&Ur	Elektron	I alt
Boghandel	56	100	32	33	2	223
Udland	1	2	0	0	0	3
Andre	45	14	0	6	3	68
Direkte til slut	37	32	48	7	5	129
I alt	139	148	80	46	10	423
I alt forhandlere	102	116	32	39	5	294

2011-1.kvt.

Forlagenes afsætning

t.bind	Skønlitter	Faglitterat	Skole/lære	Børne&Ur	Elektron	I alt
Boghandel	898	896	225	481	34	2.534
Udland	14	12	4	5	1	36
Andre	1.273	553	7	224	123	2.180
Direkte til slut	296	230	450	69	47	1.092
I alt	2.481	1.691	686	779	205	5.842
I alt forhandlere	2.185	1.461	236	710	158	4.750

Kilde:

Bogbarometret, Forlæggerforeningens artikel i BogMarkedet nr. 11 2011 samt egne beregninger.

Boghandel er i Bogbarometret både fysisk boghandel, internetboghandel samt biblioteks- og skoleleverandører.

Bemærk, at tallene i BogMarkedet for 1. kvartal 2011 er oplyst uden decimal, hvor Bogbarometret hidtil var blevet oplyst med en decimal. Ændringer giver lidt flere afrundingsdifferencer i denne tabel.

Relativ fordeling på salgskanaler i Bogbarometret 2010-11, 1. kvartal

2010-1.kvt.

Forlagenes omsætning

	Skønlitter	Faglitterat	Skole/lære	Børne&Ur	Elektron	I alt
Boghandel	44%	69%	36%	68%	50%	54%
Udland	1%	1%	1%	0%	0%	1%
Andre	27%	8%	0%	13%	17%	13%
Direkte til slut	28%	22%	63%	19%	33%	32%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%

2010-1.kvt.

Forlagenes afsætning

	Skønlitter	Faglitterat	Skole/lære	Børne&Ur	Elektron	I alt
Boghandel	42%	68%	30%	55%	26%	49%
Udland	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Andre	39%	16%	0%	29%	45%	26%
Direkte til slut	18%	15%	69%	16%	28%	24%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%

2011-1.kvt.

Forlagenes omsætning

	Skønlitter	Faglitterat	Skole/lære	Børne&Ur	Elektron	I alt
Boghandel	40%	68%	40%	72%	20%	53%
Udland	1%	1%	0%	0%	0%	1%
Andre	32%	9%	0%	13%	30%	16%
Direkte til slut	27%	22%	60%	15%	50%	30%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%

2011-1.kvt.

Forlagenes afsætning

	Skønlitter	Faglitterat	Skole/lære	Børne&Ur	Elektron	I alt
Boghandel	36%	53%	33%	62%	17%	43%
Udland	1%	1%	1%	1%	0%	1%
Andre	51%	33%	1%	29%	60%	37%
Direkte til slut	12%	14%	66%	9%	23%	19%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Kilde:

Egne beregninger på grundlag af Bogbarometret, jf. ovenfor.

Boghandel er i Bogbarometret både fysisk boghandel, internetboghandel samt biblioteks- og skoleleverandører.

2009 og 2010 - Forlagenes salg

2009

Forlagenes omsætning

mill.kr.	Skønlitter	Faglitterat	Skole/lære	Børne&Ur	Elektron	I alt
Boghandel	302,5	380,8	157,2	163,2	15,6	1.019,3
Udland	1,0	2,9	1,1	0,3	0,0	5,3
Andre	118,5	90,2	18,4	28,0	7,9	263,0
Direkte til slut	162,6	138,7	329,7	43,5	10,0	684,5
I alt	584,6	612,6	506,3	235,0	33,5	1.972,0
I alt forhandlere	422,0	473,9	176,6	191,5	23,5	1.287,5

2009

Forlagenes afsætning

t.bind	Skønlitter	Faglitterat	Skole/lære	Børne&Ur	Elektron	I alt
Boghandel	4.065,1	3.501,1	1.443,6	2.330,4	143,6	11.483,9
Udland	11,7	20,7	7,9	4,3	0,3	44,8
Andre	2.527,3	2.340,1	264,8	988,7	241,1	6.362,0
Direkte til slut	1.836,2	1.293,1	3.577,0	893,6	163,7	7.763,7
I alt	8.440,3	7.155,0	5.293,3	4.217,0	548,7	25.654,4
I alt forhandlere	6.604,1	5.861,9	1.716,3	3.323,4	385,0	17.890,7

2010

Forlagenes omsætning

mill.kr.	Skønlitter	Faglitterat	Skole/lære	Børne&Ur	Elektron	I alt
Boghandel	322,4	422,1	152,5	167,7	14,6	1.079,4
Udland	0,6	2,4	0,9	0,2	0,0	4,1
Andre	116,9	67,4	6,2	36,8	10,7	238,0
Direkte til slut	147,3	119,0	330,1	35,9	14,8	647,1
I alt	587,3	610,9	489,7	240,6	40,1	1.968,6
I alt forhandlere	440,0	491,9	159,5	204,7	25,4	1.321,5

2010

Forlagenes afsætning

t.bind	Skønlitter	Faglitterat	Skole/lære	Børne&Ur	Elektron	I alt
Boghandel	4.211,8	4.017,7	1.332,7	2.439,2	154,1	12.155,6
Udland	7,8	16,2	6,8	3,3	0,3	34,4
Andre	3.719,1	1.887,5	313,3	1.470,5	408,9	7.799,2
Direkte til slut	1.470,3	897,8	3.261,3	455,1	198,3	6.282,7
I alt	9.409,0	6.819,2	4.914,1	4.368,1	761,7	26.272,0
I alt forhandlere	7.938,7	5.921,4	1.652,8	3.913,0	563,3	19.989,3

Kilde:

Bogbarometret, Forlæggerforeningens artikel i BogMarkedet nr. 6 2011 samt egne beregninger.

Boghandel er i Bogbarometret både fysisk boghandel, internetboghandel samt biblioteks- og skoleleverandører.

Relativ fordeling på salgskanaler i Bogbarometret 2009-10

2009

Forlagenes omsætning

	Skønlitter	Faglitterat	Skole/lære	Børne&Ur	Elektron	I alt
Boghandel	52%	62%	31%	69%	46%	52%
Udland	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Andre	20%	15%	4%	12%	24%	13%
Direkte til slut	28%	23%	65%	19%	30%	35%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%

2009

Forlagenes afsætning

	Skønlitter	Faglitterat	Skole/lære	Børne&Ur	Elektron	I alt
Boghandel	48%	49%	27%	55%	26%	45%
Udland	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Andre	30%	33%	5%	23%	44%	25%
Direkte til slut	22%	18%	68%	21%	30%	30%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%

2010

Forlagenes omsætning

	Skønlitter	Faglitterat	Skole/lære	Børne&Ur	Elektron	I alt
Boghandel	55%	69%	31%	70%	36%	55%
Udland	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Andre	20%	11%	1%	15%	27%	12%
Direkte til slut	25%	19%	67%	15%	37%	33%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%

2010

Forlagenes afsætning

	Skønlitter	Faglitterat	Skole/lære	Børne&Ur	Elektron	I alt
Boghandel	45%	59%	27%	56%	20%	46%
Udland	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Andre	40%	28%	6%	34%	54%	30%
Direkte til slut	16%	13%	66%	10%	26%	24%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Kilde:

Egne beregninger på grundlag af Bogbarometret, jf. ovenfor.

Boghandel er i Bogbarometret både fysisk boghandel, internetboghandel samt biblioteks- og skoleleverandører.

2008 og 2009 - Forlagenes salg

2008

Forlagenes omsætning

mill.kr.	Skønlitter	Faglitterat	Skole/lære	Børne&Ur	Bogklub	Elektronik	I alt
Boghandel	324,8	431,9	171,0	164,5	10,5	17,2	1.119,9
Udland	0,9	3,4	1,4	0,3	0,0	0,2	6,3
Bogklub					274,3		274,3
Andre	54,8	86,3	10,5	24,3		2,3	178,2
Direkte til slut	11,1	90,6	236,3	27,9		10,6	376,5
I alt	391,7	612,3	419,2	216,9	284,8	30,3	1.955,2
I alt forhandlere	380,5	521,7	182,9	189,0	284,8	19,7	1.578,7

2008

Forlagenes afsætning

t.bind	Skønlitter	Faglitterat	Skole/lære	Børne&Ur	Bogklub	Elektronik	I alt
Boghandel	4.110,4	4.060,6	1.793,7	2.599,1	169,2	154,4	12.887,5
Udland	12,0	24,8	11,0	5,7	0,4	2,7	56,8
Bogklub					3.052,7		3.052,7
Andre	1.424,6	1.675,9	166,6	1.172,5		70,6	4.510,1
Direkte til slut	406,2	981,1	2.269,2	925,3		134,0	4.715,8
I alt	5.953,3	6.742,4	4.240,6	4.702,6	3.222,3	361,6	25.222,8
I alt forhandlere	5.547,0	5.761,3	1.971,4	3.777,3	3.222,3	227,6	20.507,1

2009

Forlagenes omsætning

mill.kr.	Skønlitter	Faglitterat	Skole/lære	Børne&Ur	Bogklub	Elektronik	I alt
Boghandel	294,7	379,6	157,9	161,5	8,2	15,2	1.017,1
Udland	1,0	2,9	1,1	0,3	0,0	0,0	5,3
Bogklub					221,2		221,2
Andre	47,5	80,3	12,0	28,4		3,3	171,5
Direkte til slut	18,8	88,0	227,9	19,0		9,3	362,9
I alt	362,0	550,8	398,9	209,2	229,3	27,7	1.777,9
I alt forhandlere	343,2	462,8	171,0	190,2	229,3	18,5	1.415,0

2009

Forlagenes afsætning

t.bind	Skønlitter	Faglitterat	Skole/lære	Børne&Ur	Bogklub	Elektronik	I alt
Boghandel	3.840,0	3.381,4	1.451,5	2.175,4	85,8	142,0	11.076,1
Udland	11,7	20,7	7,9	4,3	0,0	0,1	44,7
Bogklub	0,0	0,0	0,0	0,0	2.095,3	0,0	2.095,3
Andre	1.010,8	1.905,0	304,8	932,2	0,0	86,5	4.239,4
Direkte til slut	503,6	839,3	1.918,2	665,8	0,0	163,1	4.089,9
I alt	5.366,1	6.146,4	3.682,4	3.777,7	2.181,2	391,7	21.545,4
I alt forhandlere	4.862,5	5.307,1	1.764,2	3.111,9	2.181,2	228,6	17.455,5

Kilde:

Bogbarometret 2009, Forlæggerforeningens artikel i BogMarkedet nr. 5 2010

Boghandel er i Bogbarometret både fysisk boghandel, internetboghandel samt biblioteks- og skoleleverandører.

Relativ fordeling på salgskanaler i Bogbarometret 2008-09

2008

Forlagenes omsætning

	Skønlitter	Faglittera	Skole/lære	Børne&Ur	Bogklub	Elektronik	I alt
Boghandel	83%	71%	41%	76%	4%	57%	57%
Udland	0%	1%	0%	0%	0%	1%	0%
Bogklub					96%		14%
Andre	14%	14%	3%	11%		8%	9%
Direkte til slut	3%	15%	56%	13%		35%	19%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

2008

Forlagenes afsætning

	Skønlitter	Faglittera	Skole/lære	Børne&Ur	Bogklub	Elektronik	I alt
Boghandel	69%	60%	42%	55%	5%	43%	51%
Udland	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%
Bogklub					95%		12%
Andre	24%	25%	4%	25%		20%	18%
Direkte til slut	7%	15%	54%	20%		37%	19%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

2009

Forlagenes omsætning

	Skønlitter	Faglittera	Skole/lære	Børne&Ur	Bogklub	Elektronik	I alt
Boghandel	81%	69%	40%	77%	4%	55%	57%
Udland	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%
Bogklub					96%		12%
Andre	13%	15%	3%	14%		12%	10%
Direkte til slut	5%	16%	57%	9%		33%	20%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

2009

Forlagenes afsætning

	Skønlitter	Faglittera	Skole/lære	Børne&Ur	Bogklub	Elektronik	I alt
Boghandel	72%	55%	39%	58%	4%	36%	51%
Udland	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Bogklub					96%		10%
Andre	19%	31%	8%	25%		22%	20%
Direkte til slut	9%	14%	52%	18%		42%	19%
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Kilde:

Egne beregninger på grundlag af Bogbarometret, jf. ovenfor.

Boghandel er i Bogbarometret både fysisk boghandel, internetboghandel samt biblioteks- og skoleleverandører.

Skøn over markedsandele i forbrugerpriser ud fra Bogbarometret

1. Bogbarometret kan bruges til at skønne over salget af danske forlags bøger til danske forbrugere. Det kræver et skøn over detaileddets bruttoavance (pr. bogtype og pr. salgskanaler).
2. Det forudsætter, at der til forbrugerne sælges lige så mange bøger, som forlagene sælger til detailhandelen. Det betyder bl.a., at der ikke sker væsentlige ændringer i butikkernes lagerbeholdning. Estimatet skal derfor bruges med forsigtighed.
Det følgende eksempel illustrerer størrelsesforholdene i boghandelen:
I de offentliggjorte boghandlerregnskaber udgør varelaget knap 20% af omsætningen.
Det betyder, at boghandelens omsætning vil falde med cirka 2%, hvis lagerets andel af omsætningen stiger med 10%, og boghandelens indkøb hos forlagene er helt uændret.
3. Bogbarometret omfatter ikke danske butikkers salg af udenlandske bøger eller forbrugernes direkte import af udenlandske bøger. Det kan altså ikke anvendes til et skøn over det totale danske marked for bøger, men kun over markedet for dansk producerede bøger.
4. Bogbarometret ophørte med at oplyse selvstændige tal for Bogklub og Bogklubbøger i 2010, hvilket reducerer detaljeringsgraden fra og med 2010.

2007 og 2008

	Netto mill.kr.		Bruttoavance		Brutto mill.kr.		Markedsandele	
	År 2007	År 2008	År 2007	År 2008	År 2007	År 2008	År 2007	År 2008
Boghandel	1.135	1.120	32%	32%	1.660	1.643	64%	64%
Bogklub	305	274	0%	0%	305	274	12%	11%
Andre	157	176	35%	35%	242	272	9%	11%
Direkte til slut	377	383	0%	0%	377	383	15%	15%
I alt	1.974	1.953			2.584	2.573	100%	100%

Beregninger: Boghandlerforeningen

2008 og 2009

	Netto mill.kr.		Bruttoavance		Brutto mill.kr.		Markedsandele	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Boghandel	1.120	1.017	32%	32%	1.643	1.490	64%	64%
Bogklub	274	221	0%	0%	274	221	11%	9%
Andre	178	171	35%	35%	275	263	11%	11%
Direkte til slut	376	363	0%	0%	376	363	15%	16%
I alt	1.949	1.773			2.570	2.337	100%	100%

Pga. ajourførte sammenligningstal er der mindre afvigelse mellem 2008-tallene i denne tabel og den forrige.

Beregninger: Boghandlerforeningen

2009 og 2010

	Netto mill.kr.		Bruttoavance		Brutto mill.kr.		Markedsandele	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Boghandel	1.019	1.079	32%	32%	1.494	1.588	58%	61%
Andre	263	238	36%	36%	411	373	16%	14%
Direkte til slut	685	647	0%	0%	685	647	26%	25%
I alt	1.967	1.964			2.589	2.608	100%	100%

Beregninger: Boghandlerforeningen

2010 og 2011, 1. kvartal

	Netto mill.kr.		Bruttoavance		Brutto mill.kr.		Markedsandele	
	2010-1.kvt.	2011-1.kvt.	2010-1.kvt.	2011-1.kvt.	2010-1.kvt.	2011-1.kvt.	2010-1.kvt.	2011-1.kvt.
Boghandel	230	223	32%	32%	338	327	60%	58%
Andre	56	68	37%	38%	89	109	16%	19%
Direkte til slut	135	129	0%	0%	135	129	24%	23%
I alt	421	420			562	565	100%	100%

Beregninger: Boghandlerforeningen

Boghandel er i Bogbarometret både fysisk boghandel, internetboghandel samt biblioteks- og skoleleverandører.

Danskerne Bogkøb

Danskernes Bogkøb (tidligere IFKA-undersøgelserne) giver en indikation af, hvor private køber bøger, men kun en indikation. I undersøgelsen spørges der nemlig om, hvor de voksne har foretaget deres sidste bogkøb indenfor de senest 12 måneder, og ikke om, hvor meget de har købt i alt. Det sidste kan man ikke forvente at få pålidelige svar om.

Vi ved altså, hvor mange personer ud af den voksne del af befolkningen, der har købt bøger mindst én gang indenfor de seneste 12 måneder, og hvor de har foretaget købet. For at dette skulle være den helt rigtige markedsfordeling, så må man antage, at forbrugerne altid køber i samme kanal, og at der ikke er forskel på købsstørrelsen i de forskellige kanaler. Disse forudsætninger er ikke realistiske.

Men når det er sagt, og man er opmærksom på disse begrænsninger, så giver *Danskernes Bogkøb* en udmærket indikation på *udviklingen i de enkelte salgskanalers markedsandele*.

I den følgende tabel er resultaterne fra de kvartalsvise undersøgelser lagt sammen til år for at mindske sæsonudsvingene og gøre den langsigtede udvikling tydeligere.¹

Hvor er det seneste bogkøb foretaget?	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Aug-2011
Bogkøbere fordeler sig på:	4 undersøgelser med i alt mindst 4.800 interviews										1.200 interview
Boghandel	58%	58%	59%	59%	61%	58%	57%	58%	57%	51%	48%
Bogklub	25%	23%	20%	20%	18%	16%	16%	12%	10%	9%	9%
Stormagasin	3%	3%	3%	3%	3%	5%	1%				
Supermarked/kiosk	5%	6%	7%	6%	6%	5%	10%	13%	15%	18%	20%
Internettet	4%	3%	4%	6%	6%	10%	10%	11%	12%	15%	18%
Andet sted/ved ikke	6%	7%	7%	6%	6%	7%	6%	6%	6%	7%	5%
Gennemsnitlig antal bogkøbende respondenter	693	686	677	688	705	706	746	710	688	706	665
Sum	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Siden undersøgelserne begyndte i november 2000 har der været en tendens til vækst i antallet af personer, som har købt bøger indenfor de seneste 12 måneder. En sammenligning af den relative fordeling år for år afspejler derfor ikke de enkelte kanalers aktuelle markedsstørrelser. Dem får man et bedre indtryk af i figuren på næste side, hvor der er vist antal svar og ikke procentfordelingen. Der er set bort fra købere i stormagasin, jf. noten.

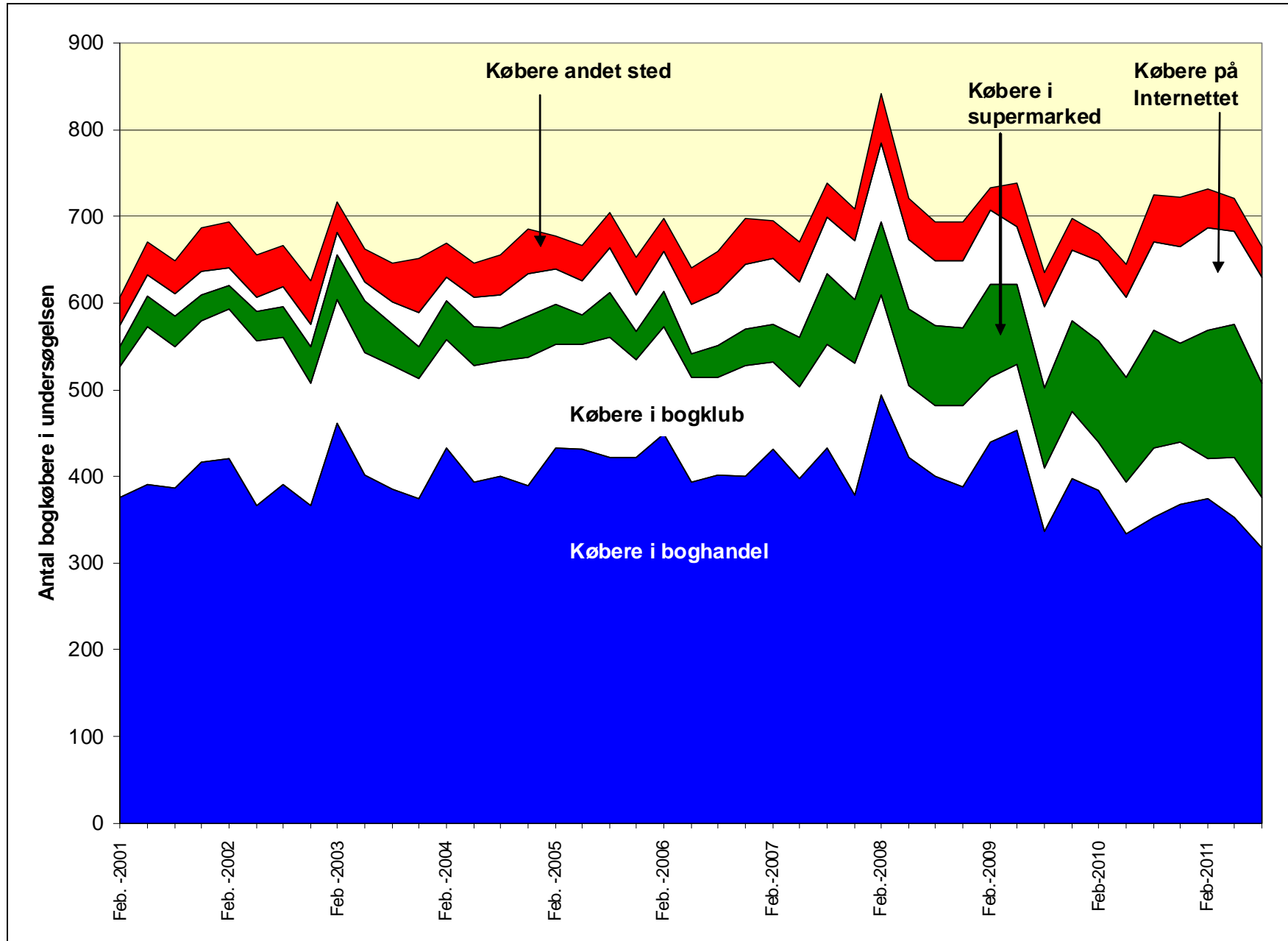
¹ Undersøgelsen i februar måned grad påvirkes i høj grad af julehandlen i det udgående år, så undersøgelserne i maj, august og november sammenlægges med undersøgelsen fra februar det efterfølgende år for at give det bedste billede af udviklingen fra år til år.

Indtil maj 2007 var det muligt at svare "Stormagasin", men denne mulighed blev taget ud i august 2007. Resultaterne for 2007 giver derfor ikke sammenlagt 100 %, men kun 99,1 %.

Årsagen til ændringen var, at det viste sig, at respondenterne havde vanskeligt ved at skelne mellem stormagasiner og varehuse. Reelt hørte størstedelen af svarene i kategorien 'stormagasin' til i kategorien 'supermarked', der her dækker over kategorierne supermarkeder, varehuse og kiosker.

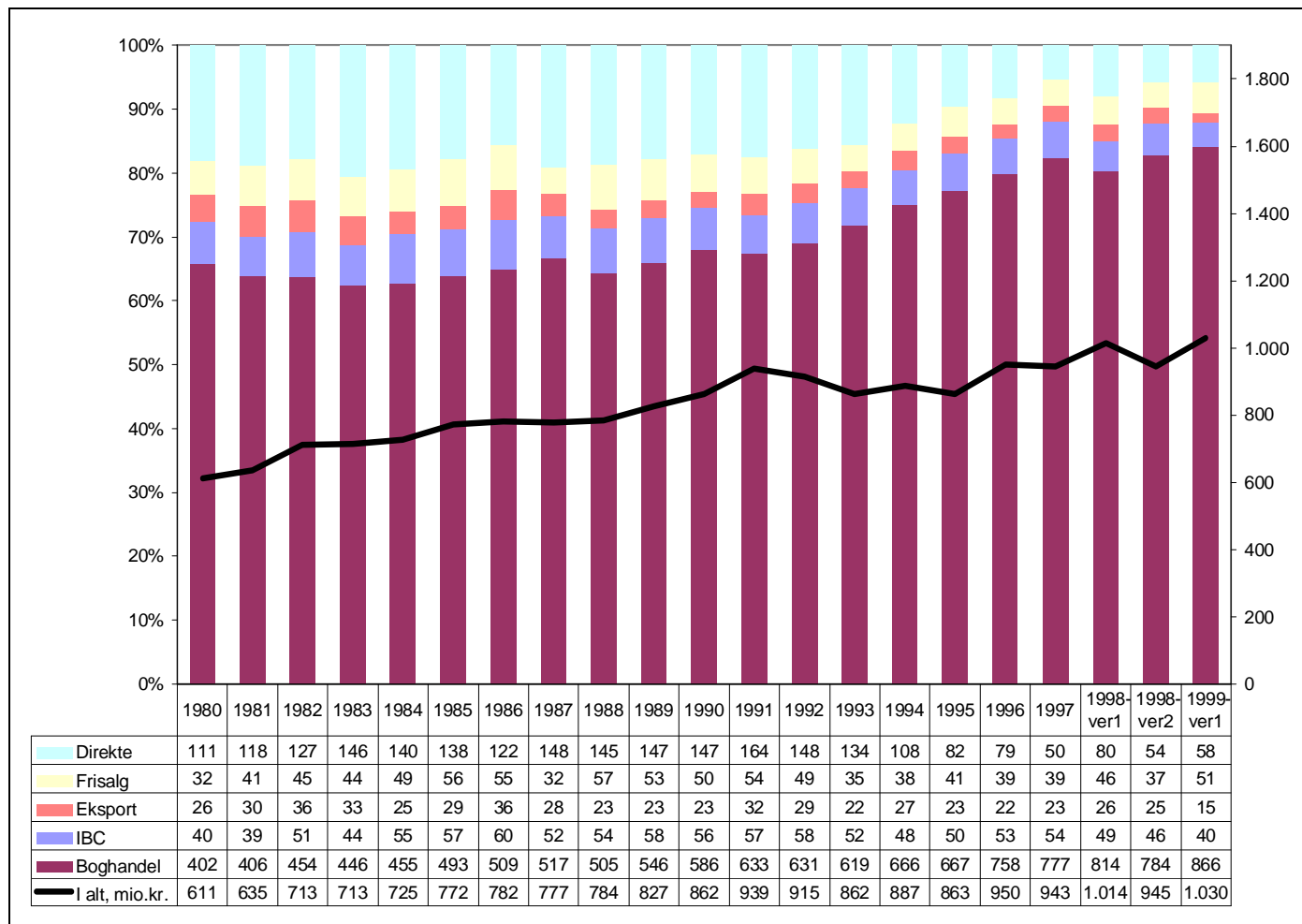
De rene kiosker står kun for en meget lille del af svarene i kategorien.

Svar fordelt på salgskanal (februar 2001 – august 2011)

Forlagsstatistikken

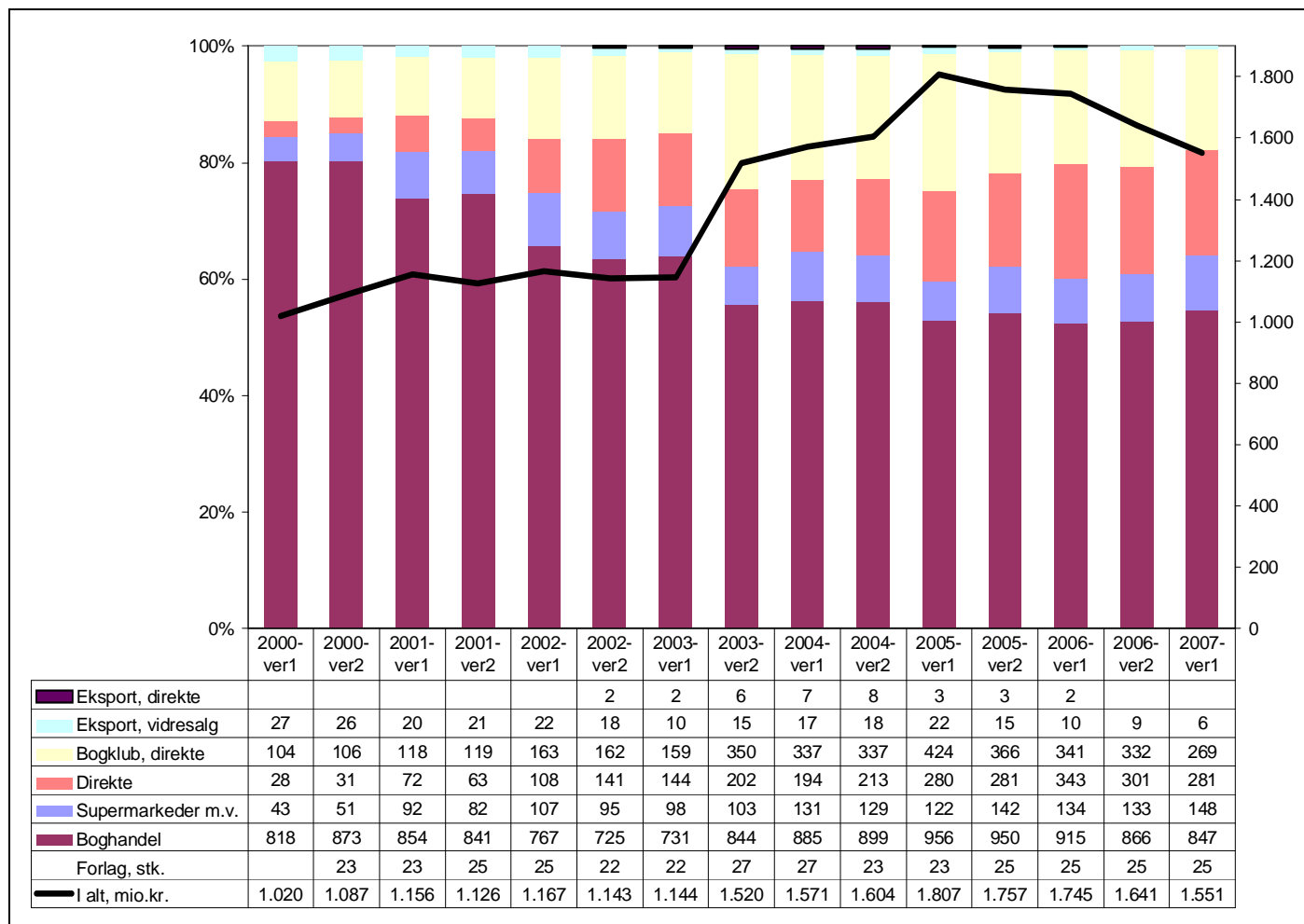
Fordeling 1980 - 1999

Stolperne viser markedsandele i procent (venstre akse), medens grafen viser den forlagsomsætning, som indgår i beregningen (højre akse)

I perioden 1980-1999 anvendes samme opdelingen af salgskanalerne. Fra og med 2000 blev grupperne 'Bogklubsalg direkte' og 'Direkte (postordre, interner, til skoler m.v.)' sammenlagt til gruppen 'Direkte'. Fra og med 1999 blev metoden ændret mht. visning af forlagernes salg fordelt på salgskanal. Alle år har statistikkens omfattet en tabel med data fra to år. Indtil statistikken for 1998 vistes alle de deltagende forlags oplysninger uanset om forlagene deltog i begge undersøgelser. Fra og med 1999 anføres sammenlignelige tal i tabellen, dvs. kun data fra forlag, som havde deltaget i begge undersøgelser.

Fordeling 2000-2007

Stolperne viser markedsandele i procent (venstre akse), medens grafen viser den forlagsomsætning, som indgår i beregningen (højre akse)

Umiddelbart kan statistikken kun sammenlignes mellem to år, da kun data for version 1 ('ver1') og version 2 for året før byggede på indberetninger fra de samme forlag. Derfor er sammensætning og total for 1. og 2. version af statistikken for samme år ikke nødvendigvis ens.

Det ses således, at datagrundlaget i 2004 blev øget væsentligt med data om bogklubsalget for 2003 og 2004. Ib Tune Olsen vurderede, at "det er lykkedes at få næsten al bogklubomsætning med i Forlagsstatistikken for 2004" (Bogmarkedet nr. 21 2005, p. 16).

IBCs (Indbindingscentralens) køb indgik fra og med 2000 i boghandelens andel, hvilket man skal være opmærksom på ved sammenligninger mellem de to figurer.